

Riksbankskommittén

Fi 2016:15

Mats Dillén, ordförande:

08-405 99 42

Riksbankskommittén lämnar förslag till en ny riksbankslag

Riksbankskommittén, som består av representanter för alla riksdagspartier, överlämnar i dag sitt slutbetänkande *En ny riksbankslag* (SOU 2019:46) till finansmarknadsminister Per Bolund.

Ordningen med en oberoende riksbank tjänar Sverige väl. Kommitténs förslag säkerställer att Riksbanken får befogenheter att självständigt och med kraft agera för att lösa de centrala samhällsuppgifter som är avgörande för att samhällsekonomin ska fungera väl.

Penningpolitiken är en central uppgift för Riksbanken. Kommittén föreslår att låg och stabil inflation ska vara målet för penningpolitiken. Utan att åsidosätta prisstabilitetsmålet ska Riksbanken i penningpolitiken bidra till en balanserad utveckling av produktion och sysselsättning. Riksbanken ska vid behov göra en framställning beträffande förändringar i preciseringen av prisstabilitetsmålet. Riksdagen ska därefter godkänna eller avslå Riksbankens förslag.

Riksbankens ansvar för finansiell stabilitet tydliggörs och formerna för Riksbankens upplåning av utländsk valuta till valutareserven via Riksgäldskontoret regleras. Vidare stärks Riksbankens ansvar för kontanttillgången och kontanthantering i hela landet och Riksbankens roll för samhällets krisberedskap och höjd beredskap ökar avsevärt.

En i det närmaste enig kommitté står bakom förslaget till ny riksbankslag. Vänsterpartiets ledamot i kommittén, Johan Lönnroth, har reserverat sig mot målet för penningpolitiken och processen för att fastställa detta mål.

– Det breda parlamentariska stödet för den nya lagen ger stabilitet och förutsägbarhet för Riksbankens roll under många år framöver. Det är bra både för Riksbanken och för Sveriges ekonomiska utveckling, säger Riksbankskommitténs ordförande Mats Dillén.

Den nuvarande riksbankslagen utarbetades under andra halvan av 1980-talet och präglades av den tidens fasta växelkurs. De justeringar som gjordes i slutet på 1990-talet innebar inga förändringar i detta avseende. Vidare har de senaste decenniernas digitalisering av betalningsmarknaden i grunden förändrat Riksbankens roll i betalningssystemet. Den globala finanskrisen, eurokrisen, och den period med låg inflation som följde därefter i stora delar av världen har lett till en diskussion om centralbankernas mål, uppgifter och befogenheter.

– Kommitténs förslag innebär att Sverige får en modern och tydlig riksbankslag. Den tilldelar Riksbanken ett antal centrala samhällsuppgifter och de befogenheter som Riksbanken behöver för att, självständigt och med kraft, kunna utföra dessa uppgifter, fortsätter Mats Dillén

Kommittén betonar att Riksbanken även fortsättningsvis ska ha en hög grad av oberoende, fatta självständiga beslut inom samtliga verksamhetsområden och vara en myndighet under riksdagen. En hög grad av oberoende kräver samtidigt en stark demokratisk förankring. Den demokratiska granskningen underlättas av att Riksbankens mål, uppgifter och befogenheter tydligt framgår av den nya lagen. Kommittén anser vidare att finansutskottet bör få ytterligare resurser för att granska Riksbankens verksamhet. Dessutom får Riksrevisionen i uppdrag att granska att Riksbanken följer lagen.

Vidare föreslår kommittén att riksbankschefens formella ställning stärks. Det innebär att den praxis som utvecklats under senare år för arbetet inom direktionen, och som kommittén bedömer fungerat väl, lagfästs. Direktionen minskas till fem ledamöter och en ansökningsprocess för tillsättning av direktionsledamöter införs.